

STUDENTEN WEEKBLAD

Bibliotheek
VAN DE
Technische Hoogeschool
DELFT.

9^e Jaargang.
No. II.

HOOFDREDACTEUR: CH. E. DUTILH.
REDACTEUREN: A. E. M. J. HANLO, H. A. W. KLINKHAMER,
R. A. D. CORT VAN DER LINDEN, G. P. NIJHOFF,
F. A. VENING MEINESZ.

Donderdag
13 Dec. '06.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f 3,50, bij vooruitbetaling f 3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR.
UITGEVER + DELFT

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.
Het adres voor redactie en administratie is:
Vlamingstraat 34.

Eerstvolgende REDACTIEVERGADERING op het Bureau van de Redactie, Vlamingstraat 34, Dinsdag 18 December, des middags om 4 uur.

Inhoud.

- Bekendmaking Rapport van de Centrale Commissie voor de Studiebelenen.
- De Ontwerp-Regeling der Studiebelenen-behartiging, (Vervolg), door G. J. Laman Trip.
- De Ontwerp-Regeling der Studiebelenen-behartiging door de Centrale Commissie voor de Studiebelenen.
- De voorstellen van den heer G. J. Laman Trip, door F. G. Kouveld.
- Studiebelenen, door J. C. Arkenbout Schokker.
- Repliek, door J. Maas.
- Delftsch Studenten-Tooneelgezelschap, door C.
- De „Apollo“-Uitvoering, door Johannes.
- Het Residentie-orkest, door Johannes.
- Boekbespreking.
- Ontvangen boeken.
- Idylle, door Tup M. P. C.
- Verbetering, door J. A. K. van Hasselt.
- Correspondentie.
- Berichten en mededeelingen.

De CENTRALE COMMISSIE VOOR DE STUDIEBELANGEN

maakt bekend, dat het **RAPPORT** van de Commissie in druk verschenen is en voor **elken ingeschrevene één exemplaar kosteloos** verkrijgbaar is bij den Boekhandelaar **J. WALTMAN Jr.**, Binnenwatersloot, en wel:

HEDEN (VRIJDAG) van 's morgens **10** uur tot 's middags **4** uur, en
a. s. ZATERDAG van 's morgens **8** uur tot 's avonds **9** uur,

en volgende dagen, zoolang de voorraad strekt.

Meerdere exemplaren zijn verkrijgbaar tegen betaling van f 1,00.

De **CENTRALE COMMISSIE** roept alle ingeschrevenen op tot een

Algemeene Vergadering

op **DINSDAG 18 DECEMBER 1906**, 's namiddags **2 $\frac{1}{4}$** ure, in de **Groote Concertzaal van Stads Doelen**.

Als nadere toelichting van bovenstaande bekendmaking diene het volgende.

In het S. W. van 1 Nov. '06 werd reeds aangekondigd dat de Centrale Commissie bezig was een uitvoerig Rapport samen te stellen, waarin zij verslag zou doen van hetgeen door haar in het belang der studiebelenen behartiging werd gedaan en dat tevens de inzichten der studeerenden en haar overdenkingen zou bevatten in zake onderwijs en

examens aan de T. H. Bovendien hoopte zij dit Rapport aan te wenden als voertuig om de ingeschrevenen in kennis te stellen met de door haar, in samenwerking met een inmiddels benoemde Redactie Commissie, gemaakte Ontwerp-Regeling.

De Uitgave van het Rapport heeft echter meer tijd in beslag genomen dan aanvankelijk werd verwacht. Daar de C. C. het van belang acht hare plaatsvervangers zoo spoedig mogelijk in de gelegenheid te stellen hunne werkzaamheden aan te vatten, opdat deze voldoende voorbereidingstijd hebben tot de samenstelling van het — krachtens de voorgestelde blijvende regeling — in April uit te brengen verslag, — heeft zij al het mogelijke gedaan om de Algemeene Vergadering van Ingeschrevenen, aan wier goedkeuring de ontworpen Blijvende Regeling zal worden voorgelegd, nog vóór de Kerstvacantie te doen plaats hebben. Van te voren publiceerde zij deze in het S. W. van 1 Dec. '06, daarmede gelegenheid biedende tot besprekingen over en bestudeering van het ontwerp, alvorens dit in vergadering behandeld zou worden.

Daarenboven vond zij reeds gelegenheid met de meeningen van verschillende categorieën rekening te houden, dank zij de vergaderingen die door haar werden belegd met de Besturen van de Vakverenigingen en dat der Handleidingen Vereeniging.

De C. C. hoopt dat de op Dinsdag 18 December te houden Algemeene Vergadering van Ingeschrevenen met de door haar voorgestelde regeling grootendeels zal kunnen medegaan. Eventueele amendementen moeten om in behandeling te worden gebracht, ingestuurd worden vóór Maaddag 17 Dec. '06 's namiddags om 7 uur bij den voorzitter W. C. Korthals Altes (Rotterdamsche weg 72).

De door het D. S. C. en de Vakverenigingen genomen besluiten om in overeenstemming met de beslissing van de Algem. Verg. v. Ingeschr. van 15 Februari 1906, de behartiging der studiebelenen op te dragen aan een C. C. in samenwerking met de Besturen der Vakverenigingen, hielden tevens in dat de hiervoor noodige gelden door bovenstaande vereenigingen bijeengebracht zouden worden. Daar echter de publicatie van het Rapport belangrijke uitgaven noodzakelijk heeft gemaakt en deze vrij moeilijk door de kassen van verschillende vereenigingen gedragen zouden kunnen worden, hoopt de C. C. dat de ingeschrevenen door vrijwillige bijdragen hier aan tegemoet zullen komen. Moge iedereen hiertoe bereid zijn. Tevens wordt hierdoor aan hen die geen lid van een der bovenstaande vereenigingen zijn, de gelegenheid geboden, mede te voorzien in de bestrijding van de kosten der werkzaamheden ook in hun belang verricht. Een en ander zal op de vergadering nader worden toegelicht.

Tenslotte spreekt de C. C. hier de hoop uit dat de vergadering wederom door een groot aantal ingeschrevenen bezocht zal worden. Niets gaf haar meer steun in de uitvoering van haar taak dan het besef, dat zij haar zoo omvangrijke opdracht van de groote meerderheid der ingeschrevenen ontvangen had. Toont allen door Uw komst ter vergadering dat gij belang stelt in de wijze waarop Uwe studie-aangelegenheden behartigd worden, dan zijn wij er van overtuigd dat onze opvolgers niet stil zullen zitten, maar voort zullen bouwen op hetgeen door ons werd begonnen.

De Centrale Commissie voor
de Studiebelenen.

De Ontwerp-Regeling der Studiebelangen-behartiging.

(Vervolg).

Eenige nadere toelichting op mijne voorstellen wil ik in dit „Vervolg” neerleggen.

Hoofddoel van mijne voorstellen was: 1e de meening, dat de C. C. v. S. op den duur niet belangrijk zal zijn, te weer spreken; en 2e de ingeschrevenen te brengen tot de overwieging of eene homogene C. C. v. S., of wel eene permanente, waarin gevaar voor sleur grooter is, de voorkeur verdient.

Beide regelingen, zooals alle, zullen in zekere gevallen te kort schieten. Het is echter de vraag, met welke het meest bereikt wordt.

In eene permanente Commissie zullen de nieuw verkozenen gemakkelijk onder den invloed komen van de aanblijvende leden en er is veel kans dat spoedig, gebruiken en eene bepaalde werkwijze, meer dan wenschelijk, vastroesten; terwijl in elke nieuwe homogene Commissie frissche krachten leiden en nieuwe gedachten en inzichten, buiten invloed hunner voorgangers op den voorgrond komen. Naarmate de taak der C. C. v. S., vooral die van den voorzitter, belangrijker en verantwoordelijker wordt, zal de kring van menschen, die in hare werkzaamheden en in hare verkiezing belangstelt, grooter worden en daarmee de kritiek scherper. Het is juist gebrek aan belangstelling der Ingeschrevenen, wat alle regelingen, tot nu toe beproefd, krachteloos maakte. Zoo ook de regeling 1903, waar ik straks even op terugkom.

Een bezwaar, tegen mijne regeling ingevoerd, is het volgende: Het vakverenigingsbestuur van eene kleine faculteit, bijv. „William Froude” (aantal ingeschrevenen voor scheepsbouwkunde $\pm$ 30) stelt een kandidaat voor lid der C. C. v. S. De reeds verkozen voorzitter meent niet met hem te kunnen samenwerken en stelt een tegen-candidaat. Alle 30 scheepsbouwkundigen stemmen op den kandidaat van hun bestuur, kunnen echter geen 200 stemmen, zelfs geen 100 bijeenkrijgen en dus is de kandidaat van den voorzitter gekozen. Inderdaad lijkt dit een groot bezwaar als men tenminste aanneemt, dat het Scheepsbouwkundige lid der C. C. v. S. alleen voor het behartigen van de belangen zijner faculteit in de C. C. v. S. zitting neemt. In dat geval vindt ieder lid der C. C. v. S. de belangen van zijn faculteit het meest wegend en is er van samenwerking aan een bepaald vooropgesteld werkplan geen sprake.

Ieder lid zal trachten zijne faculteit te bevoordeelen, daaraan al zijne krachten wijden en voor de belangen der andere faculteiten weinig voelen. Mij dunkt, dat dan niet veel bereikt kan worden.

Integendeel zullen dikwijls alle leden der C. C. v. S. moeten samenwerken aan een belang van één faculteit met achterstelling der belangen der andere faculteiten, en dan is eene homogene Commissie zonder twijfel het meest geschikt voor doortastend optreden.

De kern der studiebelangen-behartiging ligt bij de Vakverenigingsbesturen; voor gemeenschappelijke belangen en waar een vakverenigingsbestuur in kracht te kort schiet of om redenen van beleid, treedt de Centrale Commissie op.

Het nauwe verband van Centrale Commissie en Besturenvergadering, maakt dat de handelingen der Centrale Commissie aan voortdurende beoordeeling bloot staan; een waarborg tegen roekeloos optreden.

Bij een stemming kan men „de Ingeschrevenen als geheel” scheidsrechter noemen. Steunen zij den voorzitter bij zijn stellen van een tegen-candidaat, dan spreken zij daarmee vertrouwen in hem uit; wordt echter de kandidaat van het Vakverenigingsbestuur gekozen, dan blijkt dat deze eenen grooten aanhang heeft en zal de voorzitter trachten nader met hem tot overeenstemming te komen, of aftreden. Zelden zal het echter niet tot overeenstemming kunnen komen tusschen voorzitter der C. C. v. S. en het betrokken Vakverenigingsbestuur.

Eene verslapping, door gebrek aan belangstelling bij de ingeschrevenen, zal toch nog mogelijk blijven. Daarom, in dringende gevallen, een ingrijpen van het lichaam, genoemd in mijn artikel p.

De statuten der „Vereeniging voor het behartigen der studiebelangen enz.” in Mei 1903 vastgesteld, droeg het stellen van kandidaten op aan de Vakverenigingsbesturen of minstens 5 ingeschrevenen. Het stemrecht beruiste bij de ingeschrevenen, toen echter had ieder ingeschrevene slechts stemrecht voor de faculteit, waartoe hij behoorde. Mijne voor-

stellen geven alle ingeschrevenen invloed op de verkiezing van alle leden der C. C. v. S., onder voorwaarde dat elke faculteit vertegenwoordigd wordt.

De toenmalige regeling voldeed niet, omdat de verkozenen hunne taak te licht opvatten, door gebrek aan belangstelling der ingeschrevenen en door gemis aan contact met de Vakverenigingen.

Ik geloof, dat er reden bestaat, dat met de bepalingen der ons voorgelegde Ontwerp-Regeling, de drie gebreken zeker minder zullen uitkomen; in vele opzichten zullen zij opgeheven zijn.

Daarom geloof ik, dat nu weer wenschelijk is Candidaatstelling door de Vakverenigingsbesturen en stemming door ingeschrevenen.

Wat toen niet voldeed (Candidaatstelling door Vakverenigingsbesturen) zal in samenwerking met de geheel nieuwe bepalingen van de Ontwerp-Regeling juist kunnen blijken.

Ten slotte wil ik nog opmerken, dat ik de laatste alinea van art. 3 der Ontwerp-Regeling, over oud-leden der C. C. zou willen handhaven.

G. J. LAMAN TRIP.

De Ontwerp-Regeling der Studiebelangen-behartiging.

Van het artikel over de Ontwerp-Regeling der Studiebelangen in het vorig nummer van het S. W. heeft de Centrale Commissie met belangstelling kennis genomen, en hoewel zij, waar het betreft de grondideeën van den schrijver geheel met hem kan mede gaan, meent zij toch, dat de richting waarin hij deze practisch wil uitwerken niet geheel de juiste is en zal zij daarom in de volgende regelen haar standpunt in deze zaak nog nader toelichten.

De wenschelijkheid dat de Centrale Commissie krachtig zij, is dunkt ons niet voor aanvechting vatbaar; echter meenen wij, dat deze kracht eer zal verkregen worden door eene verkiezing die de hoogste eischen stelt aan de qualiteiten van ieder der kandidaten afzonderlijk, dan door eene die zich geheel laat leiden door het motief personen bij elkaar te brengen die om een of andere reden bijzonder bij elkaar passen. Immers de eenig werkelijke en gezonde grondslag voor een uitstekend samenwerken der leden wordt verkregen, wanneer de Commissie beziel is door de gedachte dat gij noodzakelijk iets tot stand brengen moet, en bij ieder debat begrijpt dat hier niet het doordrijven van persoonlijke meeningen gevraagd wordt, maar een samen bespreken met het doel voor oogen het eens te worden en iets te bereiken. Op grond ook van de door ons in het afgelopen cursusjaar opgedane ervaring meenen wij te moeten adviseeren, besteed de uiterste zorg aan een juiste keuze der personen, die gij afvaardigt, is dan Uwe Commissie overtuigd dat aller oogen op haar gericht zijn en dat er van haar verlangd wordt veel te doen, dan zal vanzelf die natuurlijke harmonie onder de leden ontstaan, die voor een flinke samenwerking noodig is.

Bovendien zijn er nog vele andere bezwaren tegen de voorgestelde verkiezing der leden, wij vragen ons toch af hoe het mogelijk is, dat men na de bekende treurige resultaten uit vroeger tijd nog zou kunnen overgaan tot een verkiezing door „alle ingeschrevenen”; wel, zegt schrijver, dat hij meent ook zonder historische kennis een oordeel te kunnen vormen over het ontwerp onzer Commissie, maar naar wij veronderstellen zal hem toch wel eens ter oore gekomen zijn welke resultaten men met de stembus bij de „ingeschrevenen” heeft bereikt.

Wat wij niet begrijpen is, dat den heer Laman Trip geheel ontgaan schijnt te zijn op welke wijze wij hebben getracht verband te brengen tusschen commissie en vakverenigingsbesturen. Dit blijkt ten duidelijkste uit het feit dat hij den afgevaardigde der faculteit wil laten verkiezen door alle ingeschrevenen. Wil hij dan Art. 4 behouden en zou iemand, gekozen buiten de vereeniging het recht geven alle bestuursvergaderingen bij te wonen, of wil hij dit laatste doen vervallen en zoo den zoo noodzakelijken band tusschen afgevaardigde en vakvereniging verzwakken?

Gebrek aan historische kennis is niet van invloed op het vormen van een juist oordeel, zegt de heer Laman Trip, maar wij gelooven bijna dat hij dit zoo opvat als zou een bekendheid met de moeilijkheden die de studiebelangen-behartiging in de practijk met zich brengt ook geheel over-

tollig zijn. Anders toch zou bekend zijn hoe het grootste bezwaar van alle commissies steeds geweest is het niet verkrijgen van goed contact met de ingeschrevenen, hier vertegenwoordigd door de vakverenigingsbesturen, ook zou hij nooit gekomen zijn tot zijn art. f, waardoor het permanent zijn der commissie totaal wordt prijsgegeven. Een der voornaamste redenen van het gebrek aan eenheid en actie in het werk der oude commissie was zeker het feit, dat het nieuwe lichaam plotseling uit het niet verscheen, zonder ervaring, zonder kennis van zaken en zonder behoorlijke voorlichting door zijn voorganger eerst maanden moest verspillen om eenigszins op de hoogte te geraken van den toestand. Dit weer te willen invoeren zou een onvergeeflijke fout zijn.

Bespreken wij thans eens het glanspunt in de voorgestelde regeling, den door „alle ingeschrevenen” gekozen voorzitter. In de praktijk komt dit neer op aangewezen zijn door het Bestuur der Handleidingen-vereening, een „onpartijdig lichaam” zooals gezegd wordt. Wij plaatsen achter dit laatste stellig een groot vraagteken en zouden verder terloops willen opmerken dat door niets wordt gewaarborgd, dat dit Bestuur in den loop der jaren een lichaam blijft samengesteld uit eenigszins betekenende personen, terwijl, mocht dit laatste al het geval zijn, wij ons afvragen of dan die personen, gekozen voor een geheel andere werkkring krachtens hunne functie zulk een bijzonder juist blik hebben op studiebelangenbehartiging. Nemen wij dus beslist stelling tegen het geven van zoo groote macht als het aanwijzen van den president der commissie aan een lichaam voor welks juiste samenstelling men niet voldoende waarborgen heeft, den voorzitter zijn ambt te laten aanvaarden met een openingsrede heeft ook niet onze sympathie. Men vergete niet dat het niterst moeilijk is algemeene vergaderingen te beleggen die flink bezocht worden en dat men dit vooral niet mag doen wanneer er overigens niets belangrijks te behandelen is en er alleen iemand een rede houdt. Op een dergelijke samenkomst verschijnen misschien 20° der studeerenden en dat is doodend voor de belangstelling en voor de kracht der commissie. Bovendien wordt geen voorzitter verkozen op een bepaald program, en is de behartiging der studiebelangen een zaak van praktijk en ervaring, een voorzitter dus op het moment dat deze laatste minimum is een gedragslijn te laten ontwikkelen die hij niet anders dan theoretisch kan hebben afgeleid leidt tot een door-dik-dun doordrijven van vooropgestelde eischen, een wijze van werken, die niet op den naam beleidvol aanspraak kan maken.

Ons wendende tot de vooropgestelde artikelen *p*, *q* en *r*, meenen wij er reeds mede te kunnen volstaan te wijzen op de omstandigheid ook in onze memorie van toelichting genoemd, dat een blijvende regeling waarin een der gezelligheidsverenigingen een werkzaam aandeel wordt toegekend onmogelijk de sympathie van allen kan hebben, tenminste bij de toestanden thans heerschende. Verder is er o. i. voldoende voor de verantwoordelijkheid der C. C. in de Art. van de door ons voorgestelde regeling zorggedragen.

Ten laatste vestigen wij er de aandacht op dat de geldelijke onafhankelijkheid der Commissie van de Vakverenigingen niet voordeelen biedt die tegen de nadeelen van een moeilijke inning opwegen. Hoe overigens een Commissie die hare gelden verkrijgt, door een kleine bijdrage der vakvereniging — met zooveel grootere contributie — zou kunnen steunen is ons een raadsel, terwijl bovendien door den voorsteller is over het hoofd gezien dat de kosten door de C. C. gemaakt aan het begin van het cursusjaar zelfs niet bij benadering kunnen worden geschat, zoodat de eenig mogelijke weg tot dekking der uitgaven is aan het eind van den cursus te bepalen hoeveel voor ieders rekening blijft.

Resumeerende, willen wij hier uitspreken dat de door den heer Laman Trip vooropgestelde eischen, behalve de zesde, die we niet van belang achten, geheel de onze zijn, in het meer concrete gedeelte van zijn artikel, echter, daar hij in artikelen deze eischen wil formuleeren is door hem niet genoeg rekening gehouden met de moeilijkheden van de praktijk en met de ervaring die hier in Delft reeds op studiebelangen gebied is opgedaan.

De Centrale Commissie
voor de Studiebelangen.

De voorstellen van den Heer G. J. Laman Trip.

De wensch dat velen de ontwerp-regeling zullen beoordeelen, sluit in eene kritische beschouwing der voorstellen, door den heer Laman Trip in het vorige S. W. gepubliceerd.

De eischen door hem gesteld en die aanleiding gaven tot zijne amendementen, wensch ik in volgorde te bespreken en te weerleggen.

De waarheid, dat drie groepen van menschen, studenten, hoogleeraren en mannen in de praktijk belang hebben bij het onderwijs aan de T. H. S., geeft den heer Trip aanleiding elk dezer groepen het recht toe te kennen, invloed op onze studie uit te oefenen. De hoogleeraren, die tot nog toe vrijwel alleen de studie hebben geregeld, zullen naast zich geplaatst zien, de studeerenden en de mannen der praktijk. Maar evenals de hoogleeraren, die voor een groot deel via de praktijk tot de T. H. S. zijn teruggekeerd, geneigd zullen zijn het onderwijs te regelen naar de behoefte van betrekkingen, die de kennis hunner vakken als hoofdzaak eischen, evenzoo zullen ook de mannen, die in de praktijk gebleven zijn, niet aan dit bezwaar kunnen ontgaan. De heer Trip erkent trouwens zelf, dat ook hunne meeningen zeer uiteen zullen loopen over de waarden der verschillende studievakken en hij vermindert daardoor zeer het belang van den invloed die zij zouden kunnen uitoefenen. Een groot aantal nieuwe, tegenstrijdige zienswijzen zal der C. C. bereiken, waaruit zij een argument voor een harer voorstellen zal moeten opmaken. De moeilijkheid hiervan is onoverwinnelijk voor menschen die zelf de praktijk niet leerden kennen en hier eenige jaren gestudeerd hebben, zonder nog in staat te zijn hun eigen studie geheel te kunnen overzien. De wijze waarop de C. C. den band met de mannen uit de praktijk moet aanhouden, heeft de heer Trip zich slechts gedacht. Het kon immers niet de bedoeling zijn dat de C. C. in relatie treedt met het Kon. Instituut van Ingenieurs, met de Vereeniging van Delftsche Ing. of met de Mij. van Nijverheid; want iedereen kon weten (men zie b. v. het Gedenkboek) dat vele hoogleeraren aan de T. H. S. evenzeer in nauwe betrekking staan tot deze stichtingen en men dus geen zienswijzen kan verwachten, die veel van die der hoogleeraren zullen verschillen of lijnrecht tegen toestanden in bepaalde faculteiten zullen ingaan. Toch dient een beroep op het oordeel der mannen uit de praktijk een beroep te zijn, niet op den uitspraak van een enkeling, of op die van door de C. C. als competent beschouwd, maar op dien van een lichaam aan wiens oordeel door hoogleeraren en studeerenden waarde gehecht moet worden.

De mogelijkheid dat de heer Trip dit inzicht niet deelt, is niet uitgesloten. In de laatste alinea van zijn artikel meen ik te kunnen vinden de erkenning van eigen onkunde van de geschiedenis der studiebelangen-behartiging. Hierdoor is hij gekomen tot voorstellen, die lijnrecht met elke geschiedenis in strijd zijn en die opnieuw toestanden zouden scheppen, die reeds in vele artikelen in het S. W. en daarbuiten zijn besproken en verworpen.

Volgens art. a. worden voorzitter en leden der C. C. gekozen door alle ingeschrevenen aan de T. H. S. uit kandidaten door Handleidingen en Vakverenigingsbesturen gesteld. Aan alle ingeschrevenen wordt dus een oordeel toegekend over de kandidaten die gesteld worden. Dat dit oordeel bij de overgrote meerderheid slechts op toevalligheden kan berusten en dus geen waarborg is voor eene juiste keuze, ziet ieder in. De ingeschrevenen zullen worden of stemvee of alle belangstelling verliezen, hetgeen de heer Trip geen van beide beoogen kan. Hieruit volgt, dat tegencandidaten alleen denkbaar zijn, indien gesteld door 25 ingeschrevenen tevens lid der betreffende vakvereniging, waaruit de gevolgtrekking verschijnt, dat elke verkiezingsstrijd uitsluitend in de vereeniging zal gestreden worden. Door eene onjuiste regeling, zou hier, bij uitzondering, een juiste toestand, ontstaan. In minder mate moge het bezwaar gelden voor de verkiezing van den voorzitter der C. C. aan wien de heer Trip zulke hoge eischen stelt, dat onze studentenwereld zich gelukkig mag rekenen, indien er elk jaar één gevonden wordt, die daaraan voldoet. Het is daarom verwonderlijk, dat niet aan de C. C. maar aan Handleidingen de candidaatstelling wordt opgedragen. Meer nog dan Handleidingen, zal de C. C. gedurende een studiejaar in aanraking komen met alle vakverenigingen en dus kunnen beschikken over een ruimer gezichtsveld, waarin

zij haar kandidaten vinden moet, terwijl de continuïteit harer werkzaamheden door de eigen keuze eerder zal worden verzekerd. Wat de onpartijdigheid betreft — deze is zoowel in het bestuur der Handleidingen-Vereeniging als in de C. C. verondersteld.

Van de C. C. wordt geëischt, dat zij zich rekenschap geeft van de eischen die „Wetenschap en Samenleving aan den toekomstigen Ingenieur” stellen en dit alles, alvorens hare taak te aanvaarden, wil n.l. de voorzitter in staat zijn de volgens art. *h* vereischte rede uit te spreken. Dergelijke redevoeringen mogen de belangstelling der ingeschrevenen gaande houden, ze zullen niet veel anders kunnen zijn dan een reeks gemeenplaatsen en vaagheden, met hoogstens enkele vermeldenswaardigheden, daar het ondenkbaar is dat de zoo juist geboren Commissie, zelfs de ideale voorzitter van den heer Trip, in staat zou zijn de gedragslijn te kunnen opmaken of te overzien. Voor C. C. en toehoorders zou de rede vallen onder het begrip: tijdverlies.

Juist de angst voor tijdverlies geeft aanleiding tot de invoering van een verlicht despotisme, dat wel is waar snel kan werken, maar in een reglement van 't jaar 1906 niet meer tehuis behoort. De onbepaalde macht den voorzitter toegekend is treffend. Hij wordt het eerst gekozen (art. *a*) om direct in de gelegenheid te zijn tégencandidaten te stellen, indien de gestelde kandidaten hem niet bevallen (art. *b*). Het belang hiervan is zeer duidelijk. De geschiedenis heeft geleerd en de praktijk zou opnieuw leeren, dat de kandidaten der kleinere vereeniging geen 200 stemmen van ingeschrevenen op zich vereenigd zouden zien (art. *e*), de stemming wordt ongeldig, en de voorzitter, die dit, evenals elk ander, heeft kunnen voorzien, ziet zijn candidaat, zonder meer, gekozen.

De voorzitter der C. C. zal zonder moeite kunnen beschikken over de zetels, toegekend aan Bouwkundigen, Scheepsbouwkundigen, Electrotechnici, Schei- en Mijnbouwkundigen. De verkiezingen, met de candidaatstelling en de herstemmingen worden te betreuren tijdverlies. Valt het, in jaren van belangstelling, anders uit, dan staat men nog voor de kans, dat de voorzitter zijn ambt niet meent te kunnen aanvaarden (art. *g*). Hij treedt dus af. Met hem de geheele C. C. (art. *f*). Een nieuwe voorzitter wordt, na lang zoeken, benoemd; de belangstelling vermindert, de verkiezingen zijn niet geanimeerd, de 200 stemmen ontbreken, de voorzitter ziet zijn kandidaten benoemd en eenige maanden zijn verlopen. En dit alles omdat er door wrijving van gedachten te veel tijd verloren zou kunnen gaan. De heer Trip schuwt klaarblijkelijk ingrijpende gedachten-wisselingen en heeft daardoor een omslachtigen weg gekozen om dit te voorkomen. Eenvoudiger ware één enkel artikel: 't Bestuur van Handleidingen kiest den Centraal-Commissaris, de Vakvereeningen zijn Secretarissen.

Waar de heer Trip aan 25 ingeschrevenen het recht toekent een tegen-candidaat te stellen, hebben wij met eene inconsequentie of met een drukfout te doen, beide maken bestrijding overbodig.

De meening, dat publiciteit tot de grootste wenschelijkheden zou behooren, kan ik niet deelen. De subtiliteit der onderwerpen, ook dikwijls hunne betrekkelijke onbelangrijkheid, brengt bespreking in vergadering en S. W. niet mee. De C. C. zal in stilte moeten werken, wil zij veel bereiken, niet door rumoerige, veeleischende vergaderingen, noch door vergaderingen met enkele toehoorders, zooals dat bij vorige regelingen het geval was. Geen van beiden zal der C. C. tot steun zijn bij de hoogleeraren, evenmin trouwens het conglomeraat van „ingeschrevenen” dat de C. C. zou moeten kiezen. Zonder veel moeite kan men zich inwerken in de geschiedenis onzer studiebelangen-behartiging, deze leert voldoende, hoe alle ingeschrevenen bij elkaar — ten slotte „niemand” vormen.

De enorme eischen waaraan de voorzitter van de C. C. moet voldoen zou waarborg zijn tegen eene verslapping, die de heer Trip blijft vreezen. Er zou dus een lichaam moeten zijn, waaraan de C. C. verantwoording schuldig is en hiervoor zouden D. S. C. of D. S. B. kunnen dienen. Meent de heer Trip werkelijk, dat de ingeschrevenen hiervoor de D. S. B. zouden aanwijzen, of dat het D. S. C. voor velen niet onaannemelijk zou zijn? Dit lichaam dient dan de sympathie te hebben van alle ingeschrevenen, en noch D. S. C., noch D. S. B. kunnen in aanmerking komen. Moeten misschien ook hier de mannen van de praktijk bijgehaald worden? De belangstelling, beter misschien de nieuwsgierigheid, zal door de inmenging van dat lichaam, geprikkeld worden, levendige vergaderingen zijn onvermijdelijk, evenals overdreven verslagen in de dagbladen, maar

dit zal niet ten goede kunnen komen aan onze studiebelangen.

De vakvereeningen, wier werkzaamheden niet dan zeer tijdelijk, en nooit van alle tegelijk, verslappen zullen, zijn waarborg voor een werkzame C. C. Zij zijn de steun en de lichamen waarop de C. C. zich zal kunnen beroepen, en ieder ingeschrevene dient lid te worden zijner vakvereeniging, die zijne studie zal behartigen op andere wijze nog, dan de Handleidingen-vereeniging. Er zullen dan slechts leden der vakvereeningen zijn en met den titel van ingeschrevenen zal verdwijnen de jaarlijksche bijdrage bij de inschrijving te innen. Voorloopig zullen de kosten der C. C. elk jaar anders zijn, het bepalen van het bedrag vooruit is dus onmogelijk, de regeling onbillijk en administratief vrij lastig.

Hoe gunstig steekt hierbij de ontwerp-regeling der C. C. af, waarbij met de draagkracht der vakvereeningen en met hunne bijdragen aan de studiebelangen, rekening wordt gehouden.

Een waardeerende uitlating is alles wat de heer Trip kan vinden voor het uitnemend ontwerp der C. C. v. S. Ik vind niet anders dan de moeilijkheid het geschrijf van den heer Laman Trip au sérieux te nemen. Heeft hij echter bespreking en wrijving gewenscht, zoo heeft hij dit bereikt. Opnieuw zal hij de ervaring kunnen opdoen, dat dit tot niets leidt. En dit is soms gelukkig.

F. G. KOUVELD.

Studiebelangen.

In de uiteenzetting van den heer G. J. Laman Trip in het S. W. van 6 December zijn verschillende punten, waarin ik niet met den schrijver overeenstem. Ik wil hier trachten dit in korte trekken te verklaren.

Wat betreft de eischen I en II, die de heer Trip noemt, dient in de eerste plaats de homogeniteit van de Centrale Commissie besproken te worden. Dat de voorzitter en de leden der Commissie veel tijd zouden zoek brengen met debatteeren over onbeduidende zaken, is zeker niet gewenscht; er bestaat werkelijk kans, dat al te uiteenloopende persoonlijkheden in de commissie de werkzaamheden tegenhouden. Hierom zou ik het wenschelijk vinden, dat een vakvereenigingsbestuur, dat een candidaat voor de C. C. moet stellen, overlegt met de commissie of met den voorzitter daarvan, doch de beslissing omtrent de candidatuur aan zich houdt. Hoewel dit niet in de ontwerp-regeling is opgenomen, geloof ik, dat dit toch dikwijls op deze manier gebeuren zal. Past men echter het artikel *g* van den heer Trip toe, dan drijft men het met de homogeniteit wat al te ver. Meeningsverschillen van eenig belang zullen dan haast niet voorkomen; het gevolg hiervan zal zijn, dat men dikwijls te vluchtig over de zaken heen loopt, in plaats van ze grondig te bespreken. Het voordeel van verschil van opinie zie ik zeer goed uitgedrukt in deze woorden van den heer Trip zelf: „Verschillende inzichten zullen tot wrijving soms misschien tot schuring van gedachten aanleiding geven; maar een levendige strijd, open gestreden, brengt opwekking en maakt krachtig.” Ik weet wel, dat ik hier de woorden van den heer Trip geheel uit hun verband ruk, doch ik doe dit, omdat ik meen, ze even goed in dit verband te kunnen toepassen.

Dan over de wijze van verkiezing nog het volgende: dat een stemming ooit volkomen zuiver zal zijn, is een illusie, die ik al lang heb laten varen, maar daarom behoeven we nog niet de stemming zoo onzuiver te maken als maar mogelijk is, door alle ingeschrevenen te laten meestemmen. Blijft men alleen bij de faculteit, waaruit de betrokken persoon gekozen moet worden, dan hebben ook niet alle stemgerechtigden een goed oordeel, doch wel een groot gedeelte; van alle ingeschrevenen echter zal slechts een zeer klein deel een stem uitbrengen, die eenige waarde heeft, terwijl een groot deel naar de stembus wordt gebracht door „werken” en dus niet uit overtuiging stemt.

Bovendien zou volgens de regeling van den heer Trip de C. C. niet permanent zijn. Hiermee wordt mijns inziens een groot voordeel prijsgegeven, nl. het voordeel dat niet eenmaal per jaar de Commissie eenigszins vreemd voor haar taak staat.

De vrees, dat een slappe Centrale Commissie uit haar midden den meest meegaande tot voorzitter zal kiezen, wordt door mij niet gedeeld. Vooreerst moet de commissie volgens art. 3 den voorzitter buiten haar midden kiezen.

(Zie vervolg Tweede Blad.)

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 13 DECEMBER 1906. No. 11.

Verder geloof ik, dat een commissie, die niet voor haar taak berekend is, steun zal zoeken in een flinken voorzitter, al was het alleen maar, om toch een goed figuur te slaan tegenover de ingeschrevenen.

Wat de eisch no. IV betreft, ik geloof niet, dat die altijd te verwezenlijken zal zijn. Toch vind ik een zoo krachtig mogelijk streven, om de belangstelling van de ingeschrevenen gaande te houden zeer gewenscht. Het recht van interpellatie zal zeker veel in deze richting bijdragen; een officieele interpellatie in een vergadering is mogelijk volgens art. 6 der ontwerp-regeling; een niet-officieele interpellatie in den vorm van debatten in het S. W. heeft waarschijnlijk nog meer nut. Doch de vergadering, door den heer Trip genoemd in art. h, vervalt in de ontwerp-regeling, waar de C. C. niet op één bepaald oogenblik, maar geleidelijk wordt vervangen.

Aan den eisch no. V van den heer Trip is in de ontwerp-regeling der C. C. niet voldaan; doch ik moet hier dadelijk bijvoegen, dat mijns inziens aan dezen eisch nooit zal kunnen worden voldaan. In tijden, dat alles zijn gewonen gang gaat en dat geen belangrijke veranderingen de aandacht der ingeschrevenen trekken, zal de behartiging der studiebelangen, op welke wijze die ook geregeld is, waarschijnlijk verslappen. Ingrijpen van Corps of Bond geeft hiertegen in de meeste gevallen niets. Men moet niet uit het oog verliezen, dat dit gezelligheidsverenigingen zijn en bij de keuze van den Senaat of van het Bondsbestuur wordt hierop gelet. Men zal dus in deze lichamen over het algemeen niet de menschen vinden, die zich het meest voor de studiebelangen interesseeren, vooral niet in tijden, dat de belangstelling voor deze zaken toch gering is. Mocht dit uitzonderingsgeval zich voordoen, dan laat art. 12 der ontwerp-regeling de mogelijkheid tot een samenwerking open. Komt er na zulk een slappen tijd een periode, waarin een krachtige actie noodzakelijk is, — (vermoedelijk heeft de heer Trip voor dit geval zijn art. p geschreven) — dan zijn er zeker onder de ingeschrevenen wel energieke menschen, die tijdelijk de leiding op zich nemen, ook al is dit niet in de regeling voorgeschreven. Ik zal dit wel niet nader behoeven toe te lichten; we hebben het immers nog geen jaar geleden gezien.

In het voorstel van den heer Trip, om de C. C. financieel onafhankelijk van de vakverenigingen te maken zie ik geen bezwaar, doch het nut ervan boven de regeling, die de C. C. ontwierp, kan ik ook niet inzien. Financieelen steun aan een der aangesloten verenigingen kan de commissie ook nu toezeggen.

Gaarne zag ik dus dit laatste punt nog eenigszins toegelicht.

J. C. ARKENBOUT SCHOKKER.

Replik.

Naar aanleiding van het antwoord van Klinkhamer nog een enkel woord.

Ik ben niet van plan er een kibbelarijtte van te maken en zal daarom enkel de kwestie-zelf nog eens uiteenzetten, want ik geloof, dat Klinkhamer niet helder inziet wat ik eigenlijk wil. Vooraf echter moet ik hem er op wijzen, dat ik volstrekt niet gevallen ben over bepaalde passages in zijn artikel van 1 November l.l., maar, dat ik tegen dat stuk in z'n geheel opkom.

Wat toch is de kwestie?

Vrije Studie heeft dr. Mannoury uitgenoodigd hier een rede te houden. K. zou hiervan een verslag geven in het S. W., maar die rede is zoodanig geweest, dat het meeren-deel der toehoorders hem niet begrepen heeft. Daaronder was ook Klinkhamer en, zooals dat meer gaat met onbegrepen dingen: hij heeft er de schouders over opgehaald en er den spot mee gedreven. Niemand evenwel zal hem betwisten een opinie over het gesprokene te hebben, ook ik niet. Dit moet K. goed begrijpen. Maar nu gaat het toch niet aan om in een officieel verslag een zoodanige opinie weer te geven. Alleen hij, die den spreker begrepen heeft mag zoo'n verslag geven en is er, mijns inziens, alleen

toe in staat. Zoo iemand zal dan ook de verhandeling ernstig trachten te behandelen en dit eischt bovendien de beleefdheid jegens den spreker en jegens de vereeniging waarvoor deze optrad.

J. MAAS.

Wordt een redenaar door de overgrote meerderheid van zijn gehoor *niet* begrepen, dan was het een fout van hem dat hij zijn bedoeling op dergelijke — voor het publiek onbegrijpelijke — wijze uitte. — Was de verslaggever van die rede iemand, die sterke geestelijke verwantschap met den redenaar bezat, dan zou hij — wetend wat de bedoeling was — allicht en onwetend uit eigen brein de spreker die zich onvoldoende uitdrukte, aanvullen, waardoor het verslag der lezing valsch zou worden.

RED.

TOONEEL.

Delftsch Studenten-Tooneelgezelschap.

Dinsdag, den 4den December vierde het Delftsche Studenten Tooneelgezelschap haar 25ste verjaardag met eene uitvoering in de Stads Doelen. De zaal was met groen versierd, en toen zij door het publiek zoowel beneden als boven overvuld was, had de aanblik van de zaal werkelijk iets galaachtigs. De heeren in evening of dinner jacket, de dames en jonge dames van Delft op hun voordeelst uitgedost. Links van 't tooneel was de groote officieele loge, waarin 't bestuur met hare gasten, verder de president van den senaat en de eereleden van 't bestuur. Aan den overkant zaten de afgevaardigden van de andere besturen, de zusterbesturen van het tooneel, alles cordon sans plaque. Dan zaten recht over het tooneel de Delftsche schoonen, zoodat het soms de tooneelspelers wel eens lastig zou moeten vallen op deze onmiddellijke aanblik kalm te blijven. 't Leelijke alledaagsche scherm was vervangen door een schuifgardijn, dat niet 't tooneel van beneden naar boven, maar, wat ook meer natuurlijk is, van 't midden naar beide kanten voor de nieuwsgierige blikken openstelt. Er mag hier ook nog wel gezegd worden, dat het ontzettend druk was, zoo zelfs, dat een dame met schoone dochters zich genoodzaakt zag, bij gebrek aan goede zitplaats, naar huis terug te gaan. Dat iets dergelijks voorkomt is wel heel ergerlijk, vooral ook waar men ordecommissarissen neemt, die eene professorenvrouw naar boven verwijzen. Of men moest geen onervaren commissarissen nemen, of men moest meer geroutineerde studenten vragen. 't Moest toch in eene student-maatschappij, die op dat oogenblik door jonge ongekunstelde beleefdheid zichzelf ten voorbeeld strekt niet kunnen voorkomen, dat waar er zoovele net gekleede heeren 3 rijen banken beslaan en er andere studenten achter in de zaal zitten, eene dame genoodzaakt wordt naar huis te gaan en haar avondtoilet met een huisjaponnetje te verwisselen, omdat er geene plaats voor haar is. Is er dan geen patriciaat meer!

Dit moest mij van 't hart, zonder verdere bijgedachten.

't Eerst stond op 't programma „Candida”, van Bernard Shaw. Ik wil geen inhoud teruggeven van 't stuk, de meeste die dit lezen, zullen ervan op de hoogte zijn; die dit niet kunnen zeggen, hadden maar moeten gaan kijken Dinsdag. Doch mijn taak is nu 't stuk in zijn geheel te critiseeren. Ik pleeg heuschelijk geen plagiaat, als ik zeg, dat het ziekelijk is, onnatuurlijk, dat men zich in de geschiedenis niet of dan slecht kan indenken, al moge hij ook onnatuurlijk zijn. Wel zal men in mij geen geheel onpartijdig beoordeelaar vinden, omdat ik in overeenstemming met het dagelijksche publiek, niet van ziekelijke stukken houdt. Maar afgezien daarvan blijft het toch ziekelijk, wat niet wegneemt, dat 't in die hoedanigheid mooi kan zijn. Nu dat geloof ik wel, hoewel dan ook toch niet bijster mooi. 't Is ook zoo exentriek, zoo heelemaal niet gewoon. Tot nog toe is mij niet ter oore gekomen, wie toch met het oorspronkelijke idee op de proppen is gekomen, Candida op te voeren. Ik zou de geheele intrigue goed gevonden hebben, als zij ter karakteriseering van een der personen, in een bedrijf van een tooneelstuk was gezet, ter typeering had gediend, doch als stuk op zichzelf is 't zoo onbelangrijk. Als bezadigd dominee trek je het je toch niet op een dergelijke manier aan, dat een jongen uit de 5de klas van de H.B.S. een jongen van Eton, een klein aristocraatje, die pas met een hoog hoedje nog liep, verliefd is op je vrouw. En 't blijkt per slot van rekening, dat die vrouw niet in 't minst wankelt tusschen Eugene en James.

Er zullen toch wel meer mannen naar je vrouw gekeken hebben als ze zoo'n klein, aardig, onschuldig poppetje is.

Daar kom je wel overheen. Dat die jongen zoo is, dat is niet slecht gezien; altijd blijft 't toch eene kalverliefde. Dan moet je daar niet zoo op doorgaan, ten minste niet zoo officieel. Nou, en daar draait nu het heele stuk om. 't Mag een mooie karakterteekening zijn, maar in alle geval zit er niet veel in 't stuk. — Dit voor Bernard Shaw en den inleider van 't stuk.

't Scherm gaat op. Bravo! Men herkent in de opstelling een artistieke kant. Dadelijk zal het wel opvallen, dat er geen voetlicht is. Maar op kunstige wijze is dit vervangen door zij-, boven- en achterlicht.

Welk een gezellige woonkamer. Wat schijnt 't zonnetje vrolijk door die takken en over die daken, op de torens in de verte, op de St. Paul en op de koepel.

Den schilder van 't achterdoek, den heer Mangelaar Meertens, kan ik niet anders dan hulde brengen voor zijn herfstzon en zijn Londen.

De kamer zelf was ook allersmaakvolst gerangschikt. Ik zag nog nergens zoo'n gezellig tooneel. Als de kamer te huur was geweest, ik was dadelijk gaan verhuizen. Verder was 't tooneel vierkant. Dit is iets bijzonders, maar een goede bijzonderheid. Naar ik meen is dit voor 't eerst in Nederland dat men op een vierkant tooneel speelde. 't Verdient wel navolging.

De mise en scène was keurig; correct.

Nu komen de spelers aan de beurt.

Allereerst Candida. Honneur aux dames. 't Rolletje van Candida werd goed gespeeld, eenvoudig en netjes.

Ook juffrouw Vliegthart was goed als typiste. Dat nijdige opkijken, met die lorgnet op haar neus, dat ja zeggen op de gemeten vraag van Eugene, dat alles was typeerend de typiste.

De heer Van Bijsterveld had een dankbare rol. Maar desniettemin werd hij goed vertolkt. Hij was uitstekend gegrimeerd en zijn stem was goed, ook zijn pak.

Nu de heer Roelvink als Eugene. 't Was wel de lastigste rol en hij heeft er dan ook van gemaakt wat hij er van kon maken. De rol was dan ook voor den heer Roelvink geknipt. Maar of hij ook in andere rollen zou voldoen? Gaarne zouden wij hem eens een mannenrol zien spelen.

De heer Nijhoff was slecht gegrimeerd. Hij had blond haar en een veel te dik, wellevend gezicht voor een socialistisch-kerkelijke dominee. Die eet niet elke dag zoo veel en zoo goed. Wij, studenten, zagen in hem veel te veel de dikke Nijhoff, in plaats van de ernstige Morell.

Ook de heer Hoffmann kwam goed uit. Hij was veel beter en voldeed wel 't best bij zijn haastige binnenkomst in de 2de akte.

Over 't algemeen ging alles mooi vlug van stapel en met prettige korte pauses.

De heer Verkade onzen dank voor de tentoonspreiding van zijn regietalent.

't Nastukje is niet zoozeer in den smaak gevallen. 't Was de vertolking van een welverdiende hulde van de heeren Hoffmann en Roelink aan 't tooneel. Hierna nog meer speeches. Doch niet in dichtvorm. Een krans met flinke speech van van de Kastele uit Leiden en een medeslepende speech van den heer van Hamel.

Juffrouw Smit sprak netjes.

's Nachts werd de feeststemming aangehouden en vermeerderd door een souper op de eetzaal, waar 't Bestuur met hare gasten en de medespelers en ordecommissarissen aanzaten. (Men diende een zoo open excuse te respecteren; wien de schoen past, trekke hem aan.)

In alle gevalle hebben wij weer gezien, wat het Delftsche Studenten Tooneel presteeren kan. Bravo tooneel!

C.

MUZIEK.

De „Apollo“-Uitvoering.

Voor wie gewend is keurig verzorgde en degelijk voorbereide uitvoeringen van een goed orkest te hooren, is zoo'n dilettanten-concert eigenlijk een vreemd iets. De gegevens, waaraan men anders de qualiteiten eener vertolking pleegt te toetsen, ontbreken bijna geheel: de volle, zangerige toon der strijkers, de fijne diminuendo's, de juiste, harmonische verhouding tusschen strijkers en blazers en bovenal: geacheveerdheid.

Het is dan ook duidelijk, dat een uitvoering als deze niet moet en ook niet kan beoordeeld worden volgens den gewonen maatstaf. Maar hoe dan wel? Ik weet het niet.

Misschien zou langdurige ondervinding en kennis van de resultaten, die in den regel door dilettanten-orchesten bereikt worden, een basis voor relatieve waardeering kunnen zijn. Of ook — veel beperkter en minder algemeen, maar door betrekkelijke gelijkheid van omstandigheden wellicht zuiverder, in ieder geval gemakkelijker, — een vergelijking met de praestaties van „Apollo“ in vorige jaren. Doen we dit laatste, dan geloof ik en vele der uitvoerenden-zelf zullen dit met mij eens zijn, dat deze vergelijking niet in het voordeel van deze laatste uitvoering uitvalt. Wel was bijvoorbeeld de bezetting sterker dan verleden jaar maar het resultaat was zeker minder. De groote fout is m.i. de onvoldoende voorbereiding: veel te weinig repetities en deze weinige nog onvoldoende bezocht. Ja, zal men zeggen, dat spreekt vanzelf, daar is niets aan te doen, dat is altijd zoo bij een studentengezelschap. Maar al is dit ongetwijfeld een door ervaring gestaafd feit, sedert onheuglijke tijden, de wanhoop van alle energieke bestuursleden die voldoende animo bezitten om de zaak eens flink aan te pakken, een logische verklaring en een verontschuldiging is het allerm minst. Waarom kunnen studenten, die toch zooveel vrijen tijd hebben, wanneer ze iets op zich nemen, wanneer ze zich aaneensluiten om gezamenlijk iets te bereiken, niet met wat meer stiptheid de verplichtingen nakomen, die zij op zich namen? Waarom niet dikwijls en ernstig gerepeteerd, de onmisbare voorwaarden om iets goeds te kunnen leveren? Er is maar één antwoord: omdat ze te laks zijn, omdat ze warmte en geestdrift missen, omdat „jong-enthousiasme“ aan het meerendeel geheel vreemd is, een holle phrase, die alleen met merkwaardige hardnekkigheid steeds weer in officieele speeches opduikt.

Maar genoeg hiervan; ik ben zoo ongemerkt danig aan het fulmineeren en moraliseeren geraakt en dat wordt vervelend, zoowel voor de lezers als voor mijzelf. En de toestand wordt er toch niet anders door.

* * *

Wat is Schubert's „Unvollendete“ toch een mooi werk! Een paar weken geleden hoorde ik haar door het Residentie-orkest spelen. En onwillekeurig dacht ik aan de eerste woorden van een ook door Schubert gecomponeerd lied: „Nur wer die Sehnsucht kennt. . . .“ Wat is de „Unvollendete“ anders dan „Sehnsucht“? Een zee van verlangen, een hunkeren naar ver verwijderde tijden van licht en geluk. Zóó ver, zoo droom-onwezenlijk en zoo in strijd met het troosteloze heden, dat de druk der onbereikbaarheid er als een vale, grijze winterlucht boven hangt en de zon van de hoop er slechts flauw en bleek door straalt. En donkere hagel-wolken drijven aan. Het is het groote, onbevredigbare verlangen dat ons het heele leven volgt, verlangen naar geluk van zachte teerheid, soms zoo nabij, dat wij de bevrediging nabijzien om dan plotseling weer terug te wijken, onbereikbaar voor onze smachtende armen. En velen treft het leven telkens en telkens weer zoo hard en meedoogenloos, dat ten laatste het verlangen er nog wel is, maar niet meer de hoop op verwezenlijking, niet meer het hoopvolle vertrouwen in een nieuwe lente. Dan wordt de weemoed het hoofdmotief. Zoo moet het Schubert gegaan zijn. Lees maar zijn levensgeschiedenis, zie zijn portret en hoor deze laatste compositie. Hoe heeft hij zich hierin geheel en zuiver gegeven. Zou hij, zoo de mogelijkheid hem ervoor gegeven ware, ooit in staat zijn geweest deze symphonie in waarheid te voltooien, zich van uit die diepte op te heffen tot nieuwe kracht en blijheid, zich los te wringen uit weemoed en smart en opnieuw te gelooven in het leven? . . . .

* * *

Wat nu de uitvoering der symphonie op jl. Vrijdag betreft, mooi was 't natuurlijk niet. Oorzaak: zie boven. Toch deed ze mij aan. Wellicht als herinnering aan die vorige uitvoering?

Zéér mooi was het spel van de dames Le Comte, zoowel in het prachtige dubbel-concert van Mozart, als in Schumann. In het Andante van Mozart was de begeleiding evenwel zeer slecht. De Danse Macabre maakte natuurlijk grooten indruk maar toch was hier de voordracht m.i. niet krachtig genoeg.

De Ouverture Selim III, compositie van den dirigent van „Apollo“, den heer Constant van der Wall, kon mij maar matig bekoren. Misschien mis ik het oostersch sentiment. Of was dit niet de gelukkigste keuze uit de compositie's van den heer van der Wall. Immers Tilly Koenen heeft met liederen van hem in Berlijn veel succes gehad en het Concertgebouw-orkest heeft werk van hem in studie.

Groot schijnt de verdienste van den heer van der Wall als dirigent. De heer Muller, president van „Apollo” bedankte hem tenminste in warme en zeer hartelijke bewoordingen voor alles, wat hij in de drie en een half jaar, dat hij als dirigent fungeert, voor de vereeniging gedaan heeft. Helaas was hij echter tevens verplicht mede te deelen, dat de heer van der Wall wegens vertrek naar Indië genoodzaakt was als dirigent af te treden. Als erkenning van wat de vereeniging hem dankt, bood de president hem het eere-lidmaatschap aan, en eindigde met hem veel voorspoed in het verre Oosten (eens zeide hij - meen ik: - „verre Westen”) toe te wenschen.

Over het bal slechts enkele opmerkingen in telegram-stijl: natuurlijk geanimeerd — verder erg stoffig — vreemde oosterling — stoelen op tooneel allerongezelligst — negen en twintig paren (voor de statistiek) — dansen niet idioot, want de aarde draait immers ook — salon-tijger — goed afgeloopen — geen amok.

JOHANNES.

Het Residentie-Orkest.

In plaats van achteraf met een verslag te komen, geloof ik er goed aan te doen muzikliefhebbers er attent op te maken dat „Het Residentie-Orkest” a.s. Zondag-avond, 16 December (8 uur) een vierde Populair Concert geeft, waarop o.a. de Vijfde Symphonie van Beethoven zal worden uitgevoerd. Verder zal Johan Wijsman het piano-concert van Scharwenka spelen.*)

Voor hen, die veel muziek hoorden is een aansporing om naar de „Vijfde” te gaan overbodig; anderen die zich wellicht dikwijls lieten weerhouden door de gedachte: „zoo'n symphonie begrijp ik toch niet”, zou ik sterk aanraden nu eens de proef te nemen. Geen symphonie van Beethoven is zoo'n zuivere en duidelijke uiting als deze en zóó imponerend.

Als curiositeit wil ik nog even aanhalen wat George Grove vertelt over den indruk die de symphonie op Goethe maakte:

„Zij is het werk, dat vanzelf iemand zou invallen, als men hem vroeg een karakteristiek staal van Beethoven te spelen of te noemen.

„Zij is het dan ook die Mendelssohn koos om Beethoven „bij Goethe in te leiden, terwijl hij zat „in den duisteren „hoek van zijn kamer te Weimar als een Jupiter Tonans, „de oude oogen vonken schietend,” en ongetwijfeld met „iets van tegenzin en conservatieven twijfel in zijn binnenste, „aangaande de waarde der revolutionaire buitensporigheden, „die hij zou gaan hooren. Hij kwam evenwel zeer onder „den indruk. Eerst zeide hij: „„Das bewegt aber gar nichts; „das macht nur Staunen: das ist grandios.””

„Toen bleef hij brommen en begon na een poos weer: „„Das ist sehr gross, ganz toll, man möchte sich fürchten, „das Haus fiel ein; und wenn das nun alle die Menschen „zusammen spielen!”” En aan tafel te midden van heel „iets anders, begon hij er weer over.”

JOHANNES.

De prijzen der plaatsen zijn:

Balcon f 1,—, Zaal f 0,75, Tusschen-galerij f 0,50,
Boven-galerij f 0,25.

*) De andere orchest-nummers zijn: Ouverture „Die Zauberflöte”, Mozart Vorspiel „Lohengrin,” Wagner.

BOEKBESPREKING.

„HET UITZICHT DER DINGEN”,
door STIJN STREUVELS. (Uitgegeven
bij L. J. VEEN, Amsterdam),

is een nieuwe bundel in de serie Zonnetij, Lenteleven, Zomerland enz. en geschreven in denzelfden krachtigen, en toch fijngevoelden stijl. De tweede schets, waarin geteekend wordt hoe de konservatief koppige boeren van een Vlaamsch dorp het, door hun meer vooruitstrevenden burgemeester geopperde plan voor een veetentoonstelling, opnemen, lijkt mij één van de beste, omdat hierin bijzonder goed uitkomt de strijd tusschen het „wat de anderen er van zullen denken” en de kans op voordeel, versterkt door de overweging, dat een schijnbare verwerping van dat nieuwe, het niet meedingen der konkurrenten zal ten gevolge hebben en zodoende een gemakkelijk prijswinnen het resultaat zal zijn.

„NYRIA”. Naar het Engelsch van
Mrs. CAMPBELL PREAD. Vertaald door
EDO FIMMEN. Uitgaaf DALMEYER,
Amsterdam.

Het mooiste boek.

Het dikste boek.

Het goedkoopste boek.

Vijfhonderd bladzijden voor f 1,— (geb. f 1,50), het voert ons in de aanzienlijke kringen der Stad Rome enz. Wie is niet overtuigd er van, dat een dusdanig in alle dagbladen en tijdschriften aanbevolen werk, de lezing waard is? „.... het is pakkend en boeiend....”

(Stemmen uit de Vrije Gemeente.)

ONTVANGEN BOEKEN:

VERSTANDIG MISVERSTAND door Mr. A. J. VAN DEN
BERGH. Utrecht, J. DE KRUYFF.

ANTWOORD AAN PROF. JELGERSMA door Dr. J. M.
FRAENKEL. Leiden, A. M. ADRIANI.

Idylle.

Stil wacht ik lange uren
Totdat mijn liefje komt
Ze mag me dan weer plagen
Tot dat haar mond verstomt.
Dan kijk 'k haar zacht in d'oogen
En zie heel lang.... heel diep....
Zeg kindje, wat ben je veranderd
In dien dag, die zoo langzaam verliep.
We gaan dan samen uit arren
En vliegen in woesten vaart.
De paarden stampen en snuiven
En slaan tot de sneeuw met hun staart,
Ik zie niets en laat hen maar draven
Steeds woester, steeds sneller maar voort
Geen kei op den weg houdt hen tegen
Ze luisteren slechts naar mijn woord.
Dan eindelijk keeren we weder
En zijn dan zoo frisch en vol moed
Thuis zitten we dan kalm bij den haard
En zijn 't gelukkigst op aard.

—o—

Veel jaren zijn sindsdien verlopen
Mijn vrouw is nerveus en zeer zwak
En als ik niet doe wat haar wil is,
Dan krijg ik geducht op m'en dak.
Stil wacht ik lange uren
Tot dat mijn ega komt.
Ze gaat me dan weer plagen
Tot dat haar mond verstomt.
Dan kijk ik haar lang in d'oogen
En zie heel kort.... maar diep....
En denk vrouw wat ben jij veranderd
In die huwelijktijd die verliep.
We gaan nu ook samen uit rijden
Zij in de wagen, ik duw haar voort,
En als ik kon moest ik ook draven
Want ze vindt dat 't hier ook bij hoort
Zij ziet alles en laat mij maar loopen
Altijd sneller als ik dat maar kan
Elke winkel op straat houdt ons tegen
En ik luister dan slechts naar m'en naam
En keeren we eindelijk weder
Dan ben ik zoo op en zoo moe
We zitten dan stil voor 't haardje
En ik bid: God doe haar oogen toch toe.

Tup. M. P. C.

Verbetering.

Niet in de gelegenheid geweest zijnde zelf de drukproeven der twee laatste gedeelten van mijn stuk te corrigeeren, vond ik tot mijn groote verbazing enkele merkwaardige veranderingen daarin aangebracht. De meest zinstorende zijn wel deze:

In het tweede gedeelte staat ergens: „het verwoeste deel van Overijssel”, moet zijn „mooiste deel”.

En iets verder: „Maar wat doet het er toe, of het gronddruk, maangekleurde bromide copie...”; moet zijn: „gomdruk, uraangekleurde bromide copie...”

Welke chaos van technische en secession ideeën zich de corrector hier in het hoofd heeft gehaald is mij onbekend.

In het derde gedeelte moet de geheele opsomming „Afdeling B, Technische Fotografie” enz. vervallen.

Te beginnen dus met de voortzetting der bespreking van de ingezonden collectie in Afdeling A:

„Van de verdere inzendingen werd die van den heer Oversluys bekroond...” enz.

Enkele andere drukfouten zullen wel reeds als zoodanig begrepen zijn.

J. A. K. VAN HASSELT.

CORRESPONDENTIE.

J. E. S. — Wegens 't reeds aanwezige verslag konden wij uw stuk niet plaatsen.

ADVERTENTIEN.

EGLISE WALLONNE.

Service tous les dimanches à 10 heures et demie.

CHARLES ABRAAS

PHOTOGRAAF D. S. C.

OUDE DELFT 145

TELEPHOON No. 295.

ATELIER EERSTE RANG.

ONDERSCHIEDINGEN:

s-GRAVENHAGE 1904.

's-GRAVENHAGE 1906.

GENUA - - - - 1905.

DRESDEN - - - 1906.

Maison „HAAS”,

CUISINIER,

34 -:- KOORNMARKT -:- 34.

Door de steeds grootere aanvraag van **dagelijksche Diners** in diverse prijzen, heb ik met mijne **leveranciers** een **contract** gesloten, waardoor ik in staat ben **Diners** uit te zenden van af **50 cents** bij abonnement van **20 bons**. Ook **Diners** van 60 cents bij abonnement van **20 bons**. **Diners** van **80 cents** worden bij abonnement van **20 bons** geleverd tegen **70 cents**.

N.B. De bons zijn 30 dagen geldig en niet persoonlijk.

Gelegenheid voor Eet- en Koffietafel.

DANSSCHOOL
W.H.C. VAN DER KRAAY.
PHOENIXSTRAAT 68^B.

Gelegenheid voor
PRIVAATLESSEN.

Biljarts „t Is-Me-Edso”,

overtreffen ieder ander fabrikaat.

Te bespelen Stations-Koffiehuis.
KRUIF.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

VRIJE STUDIE.

De uitgestelde lezing over Nietzsche van Dr. Van den Bergh van Eysinga zal plaats hebben op 15 Januari 1907.

—0—

Het bestuur der D. S. A. F. V. heeft zich als volgt samengesteld:

L. G. Langguth Steuerwald,	President.
G. J. Braat,	Secretaris.
B. Stephan,	Thesaurier.
J. C. Kolling,	Comm. mat.

—0—

HANDLEIDINGEN-VEREENIGING.

In de vacature van lid, 2e secretaris van het bestuur is bij enkele kandidaatstelling gekozen de heer F. A. VENING MEINESZ.

Piano's en Orgels

tegen billijke prijzen te huur,

bij F. J. RAAR, Nieuwstraat 6.

Stélio

High Class

Turkish cigarettes.

ALOM MET GOUD BEKROOND.

DELFTSCHE

Limonade-Siropen

Sinaasappel- of Oranje-Limonade

75 cts. per flesch; 6 flesschen franco zending.

NIEUWE LANGENDIJK 50.

Aanbevelend,

W. DE HOOGH.

Wendt U voor het afsluiten uwer passage naar Ned.-Indië tot

J. DE KUYSER & ZONEN,

Agenten Stv. Mij. „ROTT. LLOYD” en Stv. Mij. „NEDERLAND”.